

Mål C-707/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

23 september 2019

Hänskjutande domstol

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia (Polen)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

2 september 2019

Klagande:

K.S.

Motpart:

A.B.

BESLUT

Łódź, 2 september 2019

Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, ekonomisk enhet XIII
Ekonomisk enhet, vilken består av följande sammansättning:

Ordförande [Utelämnas]

efter förhandlingen [Utelämnas]

bakom stängda dörrar,

i den talan som väckts av K.S.

mot A.B.

Tolkningsfrågan:

beslut:

1. I enlighet med artikel 267 a i fördraget av den 25 mars 1957 om Europeiska unionens funktionssätt, hänskjuts följande fråga till Europeiska unionens domstol för förhandsavgörande:
 - A) Ska artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet tolkas så, att varje medlemsstat inom ramen för kravet på att ”vidta [lämpliga] åtgärder” ska säkerställa att den ansvarsförsäkring som ett försäkringsföretag lämnar ska täcka hela skadan, inbegripet sådana effekter av skadan som behovet av att bogsera den skadelidandes fordon till dennes hemland och kostnaderna för det ofrånkomliga behovet av att parkera fordonet.
 - b) Om svaret på denna fråga är jakande, kan detta ansvar på något sätt begränsas genom medlemsstaternas lagstiftning.
2. Förfarandet förklaras vilande i enlighet med artikel 177.1.31 i civilprocesslagen. [Orig. s. 2]

**BEGÄRAN OM FÖRHANDSAVGÖRANDE AV DEN 2 SEPTEMBER 2019
VID EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL**

**Omfattningen av skyldigheten att reglera ansvarsförsäkring för motorfordon
enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG [utelämnas]**

[Utelämnas]

[Utelämnas]

[Utelämnas] [Orig. s. 3]

II. Föremålet för tvisten och förfarandet

II.I Den 23 januari 2017 väckte klaganden K.S. talan vid Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (distriktsdomstolen i Łódź) mot A.B. [om] betalning av 14 413,78 PLN i ersättning för kostnaden för att bogsera det skadade fordonet av märket V, jämte lagstadgad ränta från och med den 17 april 2015, av 14 113,78 PLN i ersättning för bogsering av det skadade fordonets påhängsvagn, jämte lagstadgad ränta från och med den 17 april 2015, och av 6 020 PLN i ersättning för parkeringskostnader för det skadade fordon jämte lagstadgad ränta från och med den 18 maj 2016. I motiveringen angavs att det i orten K. (Lettland) den 30 oktober 2014 inträffade en olycka där fordonet av märket V tillsammans med en påhängsvagn blev skadade. Dessa fordon ägdes [Orig. s. 4] av klaganden och var registrerade i Polen. Den som orsakade olyckan var försäkrad hos försäkringsgivaren A.B. I

olyckan skadades de båda fordonen på ett sådant sätt att de inte kunde köras tillbaka till den skadelidandes hemland.

Mot denna bakgrund uppstod det för klaganden kostnader på 6 020 PLN för att parkera det skadade fordon och kostnader på totalt 32 860 PLN för att bogsera fordonen från Lettland till Polen (16 600 PLN netto för fordonet av märket V och 16 260 PLN netto för påhängsvagnen). Motparten erkände ansvar för händelsen den 30 oktober 2014, men betalade dock bara ut ersättning på 2 246,22 PLN för bogseringen av fordonet av märket V och 2 246,22 PLN för bogsering av påhängsvagnen, men vägrade att betala ersättning på 6 020 PLN för parkeringskostnaderna för fordonen.

II.2 Svaranden har i sitt svaromål yrkat att talan ska ogillas i sin helhet. I motiveringen har motparten påpekat att denne, enligt lettisk lag, som är den lag som är tillämplig på försäkringsgivarens ansvar, endast är skyldig att ersätta bogseringskostnader på Republiken Lettlands territorium och endast skyldig att ersätta parkeringskostnader som omfattas av ett straffrättsligt förfarande eller som uppkommit inom ramen för ett annat förfarande.

III. Tillämpliga bestämmelser

III.1 Unionsrätt:

Europaparlamentets och rådets [Utelämnas] direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet [Utelämnas]

(2) Ansvarsförsäkring för motorfordon (motorfordonsförsäkring) har stor betydelse för EU-medborgarna, både som försäkringstagare och som skadelidande. Även för försäkringsföretagen är sådan försäkring av stort intresse, eftersom den står för en stor del av skadeförsäkringsrörelsen inom gemenskapen [**Orig. s. 5**]. Motorfordonsförsäkringen påverkar också den fria rörligheten för personer och fordon. Det bör därför vara ett viktigt mål för gemenskapens åtgärder på området för finansiella tjänster att den inre marknaden för motorfordonsförsäkring förstärks och befästs.

(3) Varje medlemsstat bör vidta de åtgärder som är ändamålsenliga för att fordon som är normalt hemmahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring. Försäkringens omfattning och villkor ska bestämmas inom ramen för dessa åtgärder.

Artikel 3

Obligatorisk försäkring av motorfordon

Om inte annat följer av artikel 5 ska varje medlemsstat vidta de åtgärder som är lämpliga för att fordon som är normalt hemmahörande inom dess territorium ska omfattas av ansvarsförsäkring.

Försäkringens omfattning och villkor ska bestämmas inom ramen för de åtgärder som avses i första stycket.

Varje medlemsstat ska vidta de åtgärder som är lämpliga för att försäkringsavtalet ska täcka även följande:

- a) Förlust eller skada som orsakas inom en annan medlemsstats territorium, enligt där gällande lag.
- b) Förlust eller skada som orsakas medborgare i medlemsstaterna vid direkt färd mellan två territorier i vilka fördraget gäller, om det inte finns någon nationell försäkringsbyrå som är ansvarig för det territorium som passeras. I ett sådant fall ska förlusten eller skadan täckas enligt den lag om obligatorisk försäkring som gäller i den medlemsstat där fordonet är normalt hemmahörande.

Den försäkring som avses i första stycket ska obligatoriskt omfatta både sakskador och personsador.

Artikel 5

Undantag från obligatorisk försäkring för motorfordon [Orig. s. 6]

1. En medlemsstat får förordna om undantag från artikel 3 för särskilda fysiska eller juridiska personer, offentliga eller privata. En lista över sådana personer ska upprättas av medlemsstaten och överlämnas till de övriga medlemsstaterna och till kommissionen.

En medlemsstat som förordnar om sådant undantag ska vidta lämpliga åtgärder för att se till att ersättning utbetalas för sådan förlust eller skada som orsakats inom dess territorium och inom en annan medlemsstats territorium av fordon som tillhör ifrågavarande personer.

Särskilt ska staten ange vilken myndighet i den stat där förlust eller skada uppkommer som, i enlighet med det landets lag, svarar för ersättning till skadelidande i fall då bestämmelserna i artikel 2 a inte kan tillämpas.

Den ska till kommissionen överlämna listan över personer som undantagits från obligatorisk försäkring samt myndigheter eller organ som ansvarar för ersättningen.

Kommissionen ska offentliggöra listan.

2. En medlemsstat får förordna om undantag från artikel 3 för särskilda slag av fordon eller fordon med särskild registreringsskylt. En lista över sådana

fordonsslag och fordon ska upprättas av medlemsstaten och överlämnas till de övriga medlemsstaterna och till kommissionen.

I det fallet ska medlemsstaterna se till att sådana fordon som avses i första stycket behandlas på samma sätt som fordon för vilka sådan försäkringsskyldighet som avses i artikel 3 inte har uppfyllts.

IV.1 Lettisk rätt:

Lag om obligatorisk ansvarsförsäkring för ägare av motorfordon i trafik (Sauszemes transportlīdzekļu īpašnieku civiltiesiskās atbildības obligātās apdrošināšanas likums)

Artikel 28. Som kostnader i samband med bortforslande av fordonet eller dess övriga delar anses kostnaden för bortforslandet av fordonet eller av dess övriga delar från platsen för olyckan till den ort där ägaren eller den behöriga användaren, som körde fordonet vid tidpunkten för trafikolyckan, är bosatt, eller till den Republiken Lettlands territorium där reparationen ska utföras. Om det [Orig. s. 7] inom ramen för en utredning i ett brottmål eller av någon annan anledning är nödvändigt att lämna fordonet eller dess övriga delar på en parkeringsplats ska skadan även anses omfatta kostnaderna för bortforslande av fordonet eller dess övriga delar till en lämplig parkeringsplats och kostnaderna för parkeringen.

V. En redogörelse för de skäl som fått den hänskjutande domstolen att hysa tvivel om tolkningen av vissa unionsrättsliga bestämmelserna, och om det samband som den hänskjutande domstolen anser föreligga mellan dessa unionsrättsliga bestämmelser och den nationella lagstiftning som är tillämplig i det nationella målet

V.1 I förevarande mål har det uppkommit tvivel om i vilken mån medlemsstaterna enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG är skyldiga att säkerställa att det civilrättsliga ansvaret vid skador som uppstått i samband med motorfordonstrafik täcks av en försäkring. Ska artikeln tolkas så, att varje medlemsstat inom ramen för ”lämpliga åtgärder” ska se till att ansvarsförsäkringen täcker hela skadan, alltså även kostnaderna för att bogsera fordonet till hemlandet och kostnaderna för parkering av fordonet, vilket får till följd att artikel 28 i den lettiska lagen om obligatorisk ansvarsförsäkring för motorfordon strider mot artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 om ansvarsförsäkring för motorfordon och kontroll av att försäkringsplikten fullgörs beträffande sådan ansvarighet.

V.2 I förevarande fall har den tillämpliga lagen fastställts på grundval av Haagkonventionen av den 4 maj 1971 om tillämplig lag vid trafikolyckor, enligt vilken den tillämpliga lagen är den interna lagen i den stat där olyckan

inträffade, det vill säga i förevarande fall Republiken Lettlands lag. Trots att målet ska prövas på grundval av bestämmelserna i lettisk lag är det emellertid viktigt att även beakta de relevanta unionsrättsliga bestämmelserna.

- V.3** Enligt artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG av den 16 september 2009 ska medlemsstaterna i sina [**Orig. s. 8**] rättsordningar införa en allmän skyldighet att försäkra motorfordon. I artikeln preciseras emellertid inte i vilken omfattning varje medlemsstat ska säkerställa att skador som orsakats i samband med motorfordon ska täckas av en ansvarsförsäkring. I artikel 3 andra stycket anges endast att försäkringens omfattning och villkor ska fastställas inom ramen för ”lämpliga” åtgärder vilka avses i första stycket.
- V.4** Enligt EU-domstolens praxis (se dom av den 22 november 2012 i mål C-219/11, Brain Products) ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. Med hänsyn till lydelsen av artikel 3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG, ska räckvidden av medlemsstaternas skyldighet således tolkas mot bakgrund av sammanhanget och syftet med denna bestämmelse.
- V.5** Tolkningssvårigheterna och tveksamheten förvärras av att det i artikel 3 i direktivet talas om ”lämpliga åtgärder”, som med hänsyn till sin allmänna betydelse kan tolkas på olika sätt. Den terminologi som används i direktivets texter på medlemsstaternas språk kan därvid vara relevant. Den engelska versionen har följande lydelse: ”Each Member State must take all appropriate measures to ensure that civil liability in respect of the use of vehicles normally based in its territory is covered by insurance”. Uttrycket ”all appropriate measures” i den engelska versionen tyder på en mer beslutsam tolkning. I den franska versionen av artikel 3 i direktivet går man ännu längre genom användandet av följande: ”Chaque État membre prend toutes les mesures appropriées, sous réserve de l’application de l’article 5, pour que la responsabilité civile relative à la circulation des véhicules ayant leur stationnement habituel sur son territoire soit couverte par une assurance”. Det franska begreppet ”toutes les mesures appropriées” tyder på att det ska träffas en överenskommelse om vilka åtgärder som är tillräckliga för att uppnå direktivets mål och för att förverkliga principen om full ersättning, varvid medlemsstaten måste vidta de härför nödvändiga åtgärder. I förhållande till övriga språkversioner av direktivet är skyldigheten att vidta åtgärder enligt den polska versionen (wszelkie stosowne środki) mindre utpräglat varvid täckningen av ansvarsförsäkringen i polsk internrätt emellertid utvidgas av de [**Orig. s. 9**] nationella domstolarnas och Sąd Najwyższy (högsta domstolen) rättspraxis.
- V.6** I det andra skälet i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG betonas vikten av fordonsförsäkringen och anges att ett viktigt mål för

gemenskapens åtgärder på området för finansiella tjänster är att den inre marknaden för motorfordonsförsäkring förstärks och befästs. Den hänskjutande domstolen anser därför att medlemsstaterna i sina nationella bestämmelser ska säkerställa att skadelidande ska behandlas på ett likartat sätt, oavsett på vilken ort i unionen olyckan inträffade. Unionslagstiftaren har nämligen uppenbarligen för avsikt att stärka den fria rörligheten för fordon och personer, vilket talar för en tolkning av unionsrätten enligt vilken medlemsstaterna är skyldiga att fullständigt reglera ansvarsförsäkringen, det vill säga så att den även omfattar kostnaden för bogsering till den skadelidandes hemland.

- V.7** I medlemsstater såsom Republiken Polen betonas att försäkringsgivaren ska iaktta sin skyldighet att ersätta skadan i enlighet med principen om full ersättning. I enlighet med en förhärskande polsk rättspraxis och doktrin har en skadelidande således rätt att begära ersättning från försäkringsgivaren för all skada som har uppstått i samband med olyckan, inklusive de eventuella fördelar som den skadelidande skulle ha haft om skadan aldrig hade inträffat.
- V.8** Den hänskjutande domstolen har påpekat att ansvarsförsäkringen, enligt artikel 3 [fjärde stycket] i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG, obligatoriskt ska omfatta både sakskador och personskador. Det råder inget tvivel om att de nödvändiga kostnaderna för bogsering och parkering av fordonet, vilka burits av den skadelidande, utgör en ekonomisk skada som uppstått i samband med olyckan. Därför råder det knappast några tvivel om att det råder ett kausalsamband. Den här anhängiga tvisten begränsar sig till tolkningen av lagen. Mot bakgrund av det ovanstående leder en bokstavstolkning av artikel 28 i den lettiska lagen [utelämnas] emellertid till att den skulle kunna strida mot ordalydelsen i och syftet med artikel 3 [fjärde stycket] i direktivet, eftersom nämnda artikel 28 kan leda till en situation där en ansvarsförsäkring inte omfattar en materiell skada som uppstått i samband med en olycka. Innan den begärde förhandsavgörande inhämtade den hänskjutande domstolen tillgänglig information om de lettiska domstolarnas praxis och tolkningen av denna praxis. I detta syfte ombads det lettiska justitieministeriet att lämna upplysningar om tolkningen och den sakkunnige [utelämnas] G.L. ombads att lämna ett utlåtande, i vilket denne, den 7 juni 2019, bekräftade den restriktiva tolkningen av artikel 28 i den lettiska lagen.
- V.9** För antagandet, att en medlemsstat inom ramen för ”lämpliga åtgärder” ska säkerställa att ansvarsförsäkringen också täcker den skada som utgörs av kostnaderna för bogsering till hemlandet och för den oundvikliga parkeringen, talar också ordalydelsen av artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG, i vilken det föreskrivs undantag från det allmänna kravet på obligatorisk försäkring när det gäller fordon tillhöriga särskilda fysiska eller juridiska personer. Även i en sådan situation måste en medlemsstat vidta lämpliga åtgärder för att se till att ersättning utbetalas för

sådan förlust eller skada som orsakats inom dess territorium och inom en annan medlemsstats territorium av fordon som tillhör dessa personer.

V.10 Dessa överväganden talar, enligt den hänskjutande domstolen, för att tolkningen av artikel 28 i den lettiska lagen, i den mån ett försäkringsföretags ansvar kan begränsas, kan ge upphov till omständigheter som är oförenliga med målen i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/103/EG. Detta skulle nämligen innebära att en skadelidande med hemvist i en annan medlemsstat berövas möjligheten att erhålla ersättning för den materiella skada som består i kostnaderna dels för bogsering till hemvistorten, dels för den oundvikliga parkeringen av fordonet i en annan medlemsstat. Prövningen av den förevarande frågan är förhandsavgörande för den tvist som är anhängig vid den hänskjutande domstolen och för att förfarandet ska kunna fortlöpa.